

3 Samenleven en meedoen

In het kort

- Volgens het CBS is de contactfrequentie en het vertrouwen in anderen in Zeeland ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde.
- Inwoners voelen zich het meest verbonden met de provincie; de verbondenheid met hun gemeente is gedaald vergeleken met vier jaar geleden.
- Het vertrouwen in de Tweede Kamer is ten opzichte van 2021 verder afgenomen.
- Drie op de tien Zeeuwen doen vrijwilligerswerk; een even groot aandeel geeft mantelzorg.
- Vergeleken met de rest van Nederland, zijn Zeeuwen vaker betrokken bij activiteiten in de buurt of aanwezig bij inspraakavonden.
- Betrokkenheid en participatie zijn vooral hoog in de gemeente Veere; inwoners van Terneuzen en Vlissingen zijn minder actief.

Dit venster draait om de vraag hoe mensen in Zeeland samenleven en meedoen. Met samenleven bedoelen we hoe mensen met elkaar omgaan, elkaar helpen en hoe groot het onderlinge vertrouwen is. Meedoen betekent dat inwoners actief betrokken zijn bij hun dorp of wijk. Dit kan bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk, activiteiten in de buurt of samen te werken met de gemeente of organisaties.

De Provincie Zeeland heeft het meedoen van inwoners als speerpunt opgenomen in haar Leefbaarheidsagenda 2024-2027 (Provincie Zeeland, 2024). Ook gemeenten besteden veel aandacht aan dit onderwerp in hun beleid (zie bijvoorbeeld Gemeente Borsele, 2022, p.10; Gemeente Hulst, 2022, p.6; Gemeente Tholen, 2022, p.8). Daarnaast zetten dorps- en wijkraden en de Zeeuwse Vereniging van Kleine Kernen zich in voor een sterke sociale samenhang en betrokkenheid van inwoners (ZVKK, 2025). In een tijd waarin dorpen veranderen en voorzieningen onder druk staan, zien overheden en maatschappelijke organisaties samenwerking met inwoners als cruciaal voor het behoud van de lokale leefbaarheid.

In dit venster bekijken we het thema op twee manieren. Eerst bekijken we de cijfers uit de regionale Monitor Brede Welvaart van het CBS. Daarna verdiepen we ons met gegevens uit het onderzoek Leven in Zeeland.

Beeld CBS-monitor

De cijfers uit de regionale Monitor Brede Welvaart geven een beeld van hoe inwoners het samenleven en meedoen in Zeeland ervaren. Op deze aspecten scoort Zeeland over de hele linie gemiddeld in vergelijking met de rest van Nederland.

Zo geeft 71 procent van de inwoners in Zeeland aan regelmatig contact te hebben met familie, vrienden of buren. Daarnaast doet 61 procent vrijwilligerswerk en is 63 procent tevreden over het sociaal leven. Ook de mate van sociale samenhang in de buurt ligt rond het landelijk gemiddelde.

Dat geldt eveneens voor het vertrouwen in andere mensen en in instituties zoals de politie, de rechtspraak en de Tweede Kamer. Wel is er een verschil zichtbaar als we specifiek kijken naar het vertrouwen in de Tweede Kamer: dat ligt in Zeeland lager dan gemiddeld in Nederland. Hier komen we later in dit venster op terug.

Sociale contacten en binding met de buurt

Om het contact tussen inwoners concreter in beeld te brengen, kijken we naast de CBS-cijfers ook naar gegevens uit ons eigen onderzoek Leven in Zeeland. We hebben inwoners gevraagd hoe vaak zij contact hebben met mensen buiten hun huishouden, zoals familie, vrienden en buren. Inwoners kregen ook vragen over de sociale cohesie in hun buurt.

Contact met familie en buren stabiel, contact met vrienden iets toegenomen

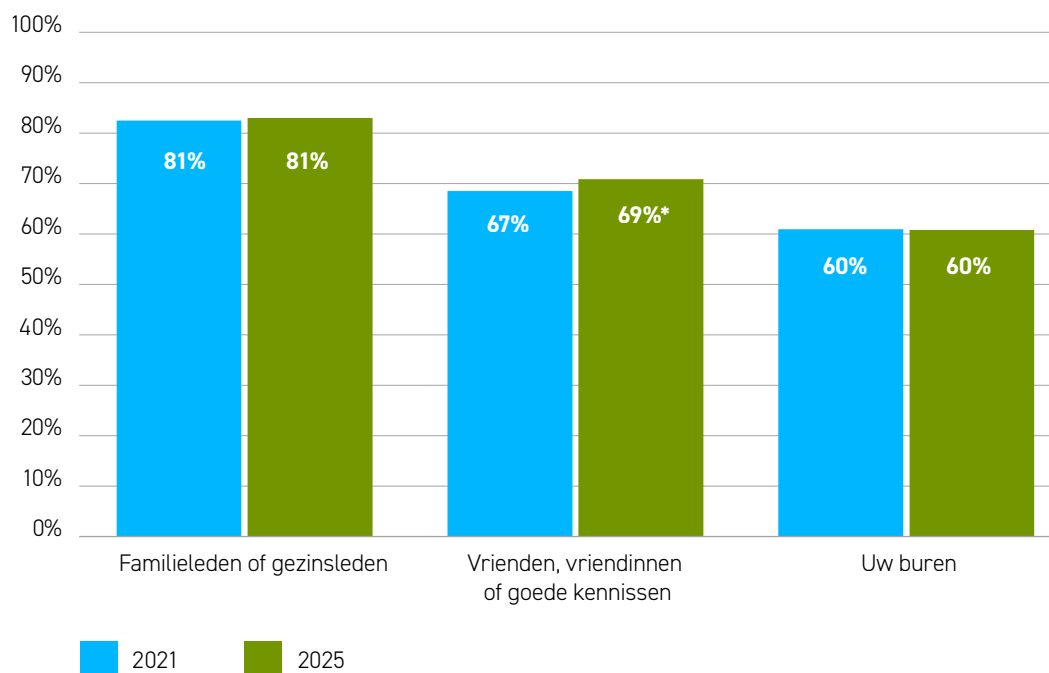
Ruim 80 procent van de inwoners heeft minstens één keer per week contact met familie. Dat is vrijwel gelijk aan de situatie in 2021. Het aandeel inwoners dat wekelijks contact heeft met vrienden is iets toegenomen: van 67 naar 69 procent. De vorige meting vond plaats tijdens de coronapandemie, een periode waarin sociale contacten vaker op afstand plaatsvonden.

Dat verklaart mogelijk de lagere contactfrequentie met vrienden in 2021.

Het contact met buren is gelijk gebleven, 60 procent van de inwoners heeft minstens één keer per week contact met de buren. Daarnaast is het percentage inwoners dat minder dan één keer per maand, zelden of nooit contact heeft met familie, vrienden of buren klein (respectievelijk 7%, 10% en 20%).

Figuur 3.1 Percentage inwoners dat gemiddeld minstens eenmaal per week contact heeft met familie, vrienden of buren

* Significant verschil bij een p-waarde kleiner dan 0,05

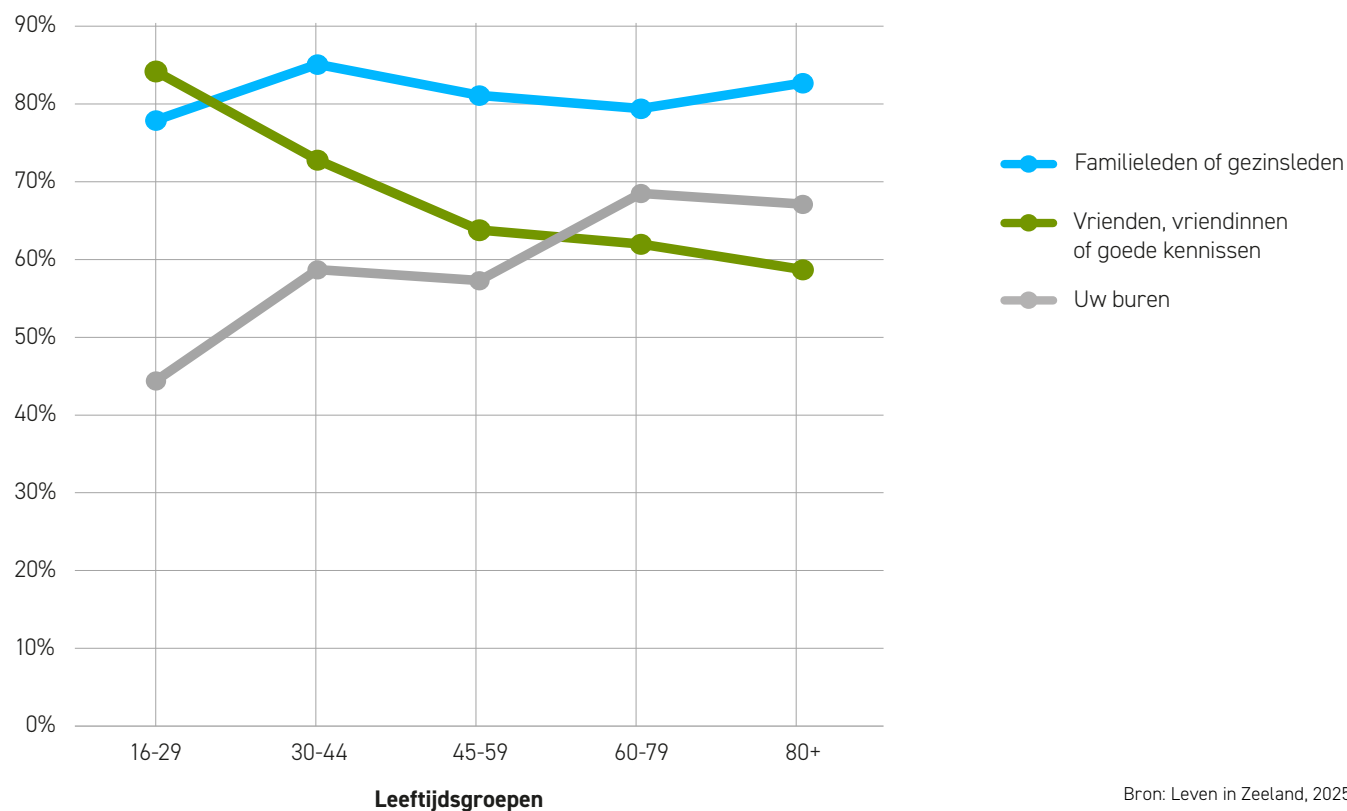
Bron: Leven in Zeeland, 2025

Hoe ouder de inwoner, des te meer contact met buren en des te minder met vrienden

Leeftijd speelt een rol bij de mate van contact dat inwoners hebben. Jongeren van 16 tot 29 jaar hebben vooral contact met vrienden (84% heeft minstens een keer per week contact met vrienden), iets minder met familie (78%) en buren (44%). Volwassenen van 30 tot 44 jaar

hebben het meest contact met familie (85%), gevolgd door vrienden (73%) en buren (59%). Bij inwoners van 60 jaar en ouder komt contact met buren vaker voor dan contact met vrienden, terwijl contact met familie even vaak voorkomt als bij de andere leeftijdsgroepen (83% heeft minstens een keer per week contact met familie buiten het eigen huishouden).

Figuur 3.2 Percentage inwoners dat gemiddeld minstens eenmaal per week contact heeft met familie, vrienden of buren naar leeftijdsgroep

Bron: Leven in Zeeland, 2025

Inwoners ervaren positieve omgang tussen wijk-/dorpsgenoten

We hebben het contact tussen burens verder onderzocht door inwoners te vragen naar de mate waarin zij zich verbonden voelen met hun burens en hoe buurtbewoners met elkaar omgaan. Deze vragen over sociale cohesie laten zien dat inwoners overwegend positief zijn over de verbondenheid in hun buurt.

Ruim drie op de vier inwoners vinden dat mensen in hun wijk of kern prettig met elkaar omgaan. Ook voelt een groot deel zich thuis bij de mensen in de buurt (62%). Iets meer dan de helft van de inwoners vindt hun wijk of kern gezellig en ervaart saamhorigheid (55%). Daarnaast geeft het merendeel aan dat mensen in de wijk/kern elkaar kennen.¹

Meer ervaren sociale cohesie in de buurt

Vergeleken met 2021 ervaren inwoners van Zeeland over het algemeen iets meer sociale cohesie in hun buurt.² In 2025 ervaart 57 procent veel, 30 procent enige en 13 procent weinig sociale cohesie in de buurt. In 2021 lagen deze percentages op respectievelijk 55, 29 en 17 procent.³

Er zijn ook verschillen tussen gemeenten. Het hoogste aandeel inwoners dat veel sociale cohesie ervaart, is te vinden in Veere (72%). In de gemeenten Terneuzen (51%) en Vlissingen (45%) ervaart een kleiner aandeel inwoners veel sociale cohesie in de buurt. De lagere ervaren sociale cohesie in deze gemeenten hangt deels samen met de stedelijkheid van deze gemeenten. Voor heel Zeeland geldt namelijk dat 45 procent van de inwoners in stedelijke gebieden veel sociale cohesie ervaart, tegenover 54 tot 66 procent in landelijkere gebieden (van weinig landelijk tot zeer sterk landelijk).

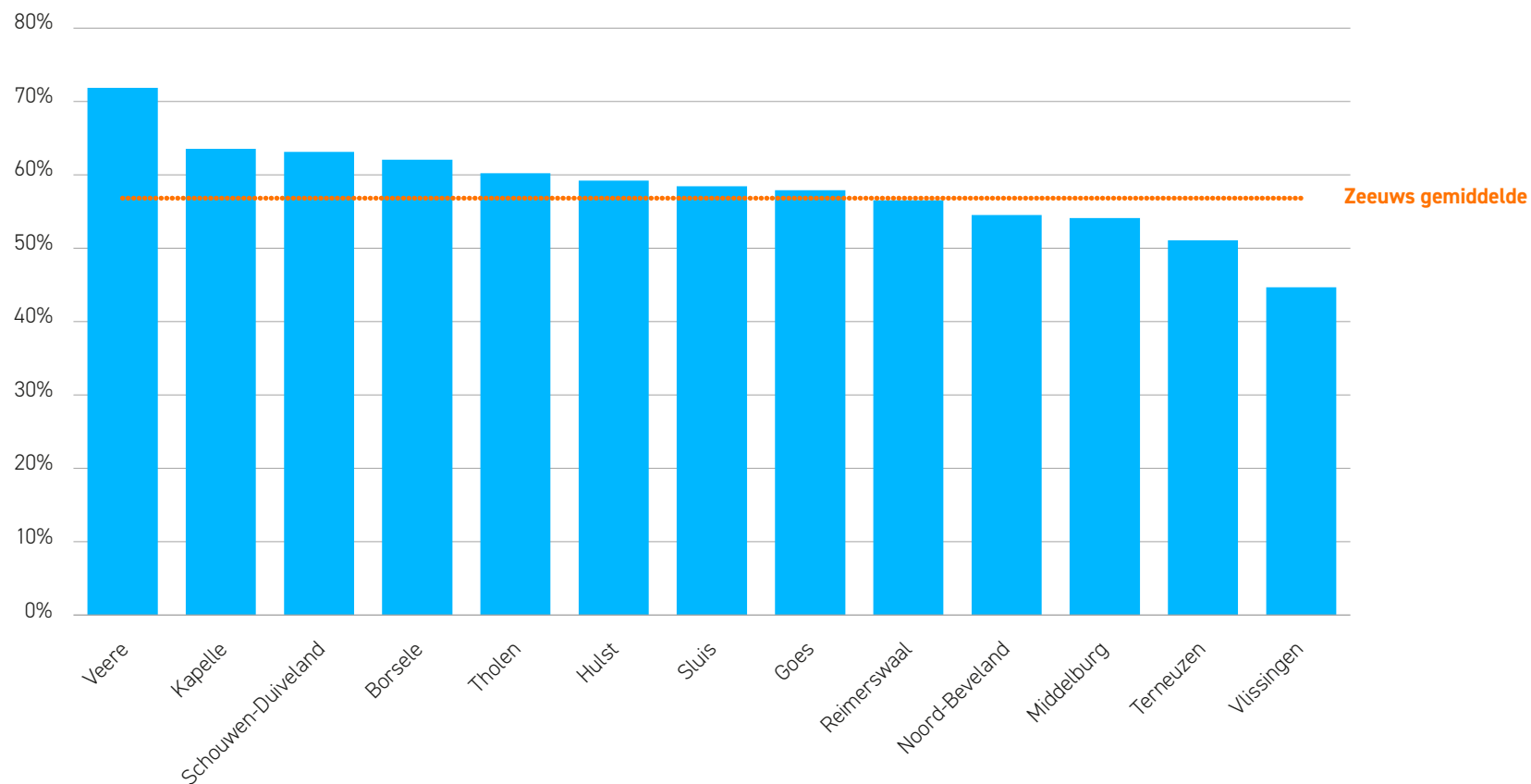
---

¹ Deze stelling was als volgt geformuleerd: mensen kennen elkaar in deze kern/wijk nauwelijks. 61 procent is het hier mee oneens.

² Sociale cohesie is gemeten met vier stellingen over de buurt: (1) mensen kennen elkaar nauwelijks (omgekeerd gescoord), (2) mensen gaan prettig met elkaar om, (3) de buurt is gezellig met veel saamhorigheid, en (4) ik voel me thuis bij de mensen in de buurt. De antwoorden zijn zo gecodeerd dat 'eens' altijd staat voor een positievere beoordeling van de sociale cohesie. Inwoners die het met drie of vier stellingen (zeer) eens waren, vallen in de categorie 'ervaart veel sociale cohesie'. Wie het met één of twee stellingen eens was, valt in 'ervaart enige sociale cohesie'. Inwoners die het met geen van de stellingen eens waren, vallen in 'ervaart weinig sociale cohesie'.

³ Zowel bij een afzonderlijke analyse van de vier stellingen als bij het berekenen van een gemiddelde score voor sociale cohesie in de buurt komen we tot dezelfde conclusie.

Figuur 3.3 Percentage inwoners dat veel sociale cohesie ervaart in de eigen woonomgeving, uitgesplitst naar woongemeente. Gesorteerd van hoogste naar laagste percentage

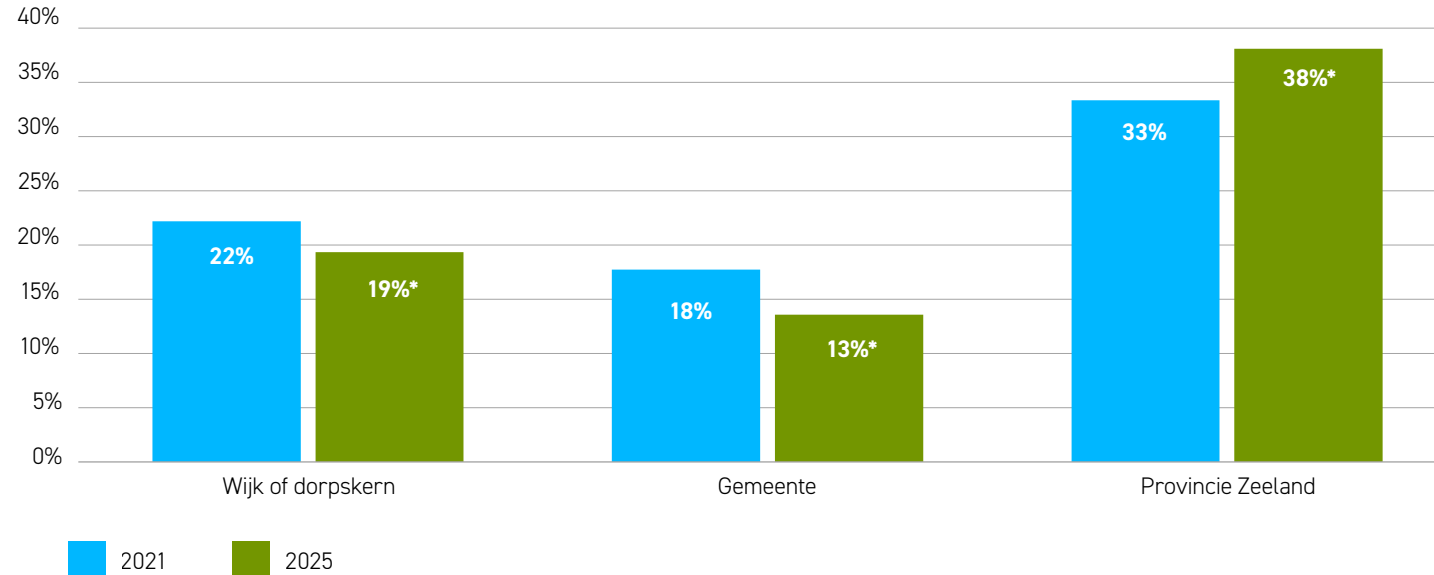
Bron: Leven in Zeeland, 2025

Regionale verbondenheid

De sterke sociale cohesie in de buurt kan zich vertalen in een gevoel van verbondenheid met het dorp of de wijk waarin men woont. We hebben inwoners daarom gevraagd in hoeverre zij zich verbonden voelen met verschillende gebieden: de eigen wijk of dorpskern, de woongemeente, de regio of streek en de provincie Zeeland.

Figuur 3.4 Percentage inwoners dat zich zeer verbonden voelt met de lokale en regionale omgeving

* Significant verschil bij een p-waarde kleiner dan 0,05

Bron: Leven in Zeeland, 2025

Provincie meest verbindend; lokale verbondenheid afgenomen

In de afgelopen jaren is de verbondenheid met de eigen woonomgeving veranderd. Inwoners voelen zich het sterkst verbonden met de provincie. Het aandeel inwoners dat deze sterke band ervaart, is gestegen van 33 procent in 2021 naar 38 procent nu. Daarna volgt de verbondenheid met de regio. Deze vraag is voor het eerst gesteld, maar drie op de tien inwoners zeggen zich sterk met hun regio of streek verbonden te voelen. De verbondenheid met de meer lokale niveaus is juist afgenomen. Zo voelt 19 procent van de inwoners zich sterk verbonden met de eigen wijk of het dorp, dit was in 2021 nog 22 procent. De verbondenheid met de gemeente is het laagst en daalde van 18 procent naar 13 procent.

Gemeentelijke verschillen in ervaren verbondenheid

De volgorde van mate van verbondenheid met de verschillende gebieden (dus eerst provincie, daarna regio, wijk of dorp en als laatste de gemeente) zien we niet overal in Zeeland terug. In Zeeuws-Vlaanderen en op Tholen, namelijk, voelen inwoners zich een stuk minder verbonden met de provincie (tussen 23% en 29% tegenover 38% gemiddeld). In de gemeenten Reimerswaal en Kapelle is de verbondenheid met de eigen wijk of dorp relatief hoog (respectievelijk 25% en 28% tegenover 19% gemiddeld). In de gemeente Middelburg is de verbondenheid met de wijk dan weer laag (15%) en het gevoel van verbondenheid met de gemeente relatief hoog (19% tegenover 13% gemiddeld).

Maatschappelijk vertrouwen

Een ander onderdeel van samenleven is vertrouwen, zowel in andere mensen als in de gemeente, politie, Tweede Kamer en andere instituties.

Vertrouwen in anderen blijft stabiel

Ongeveer drie op de vijf inwoners van Zeeland is het eens met de stelling dat de meeste mensen over het algemeen te vertrouwen zijn. Het aandeel dat dit vindt, is gelijk gebleven ten opzichte van 2021. Het vertrouwen in anderen is het hoogst in Veere (69%), Borsele (67%) en Goes (66%), en |het laagst in Vlissingen (53%) en Terneuzen (54%).

De verschillen tussen leeftijdsgroepen zijn klein. In alle groepen is het aandeel inwoners dat vertrouwen in anderen heeft ongeveer gelijk, tussen 60 en 62 procent. Alleen de oudste groep, de inwoners van 80 jaar en ouder, heeft minder vertrouwen in anderen (slechts de helft van de 80-jarigen en ouder is het eens met de stelling dat de meeste mensen over het algemeen te vertrouwen zijn).

Meeste vertrouwen in politie en rechtspraak, minste vertrouwen in Tweede Kamer

We hebben inwoners gevraagd hoeveel vertrouwen zij hebben in het bestuur van hun gemeente, het bestuur van de provincie, de politie, rechters en de Tweede Kamer. Uit de resultaten blijkt dat het vertrouwen per instituut verschilt.

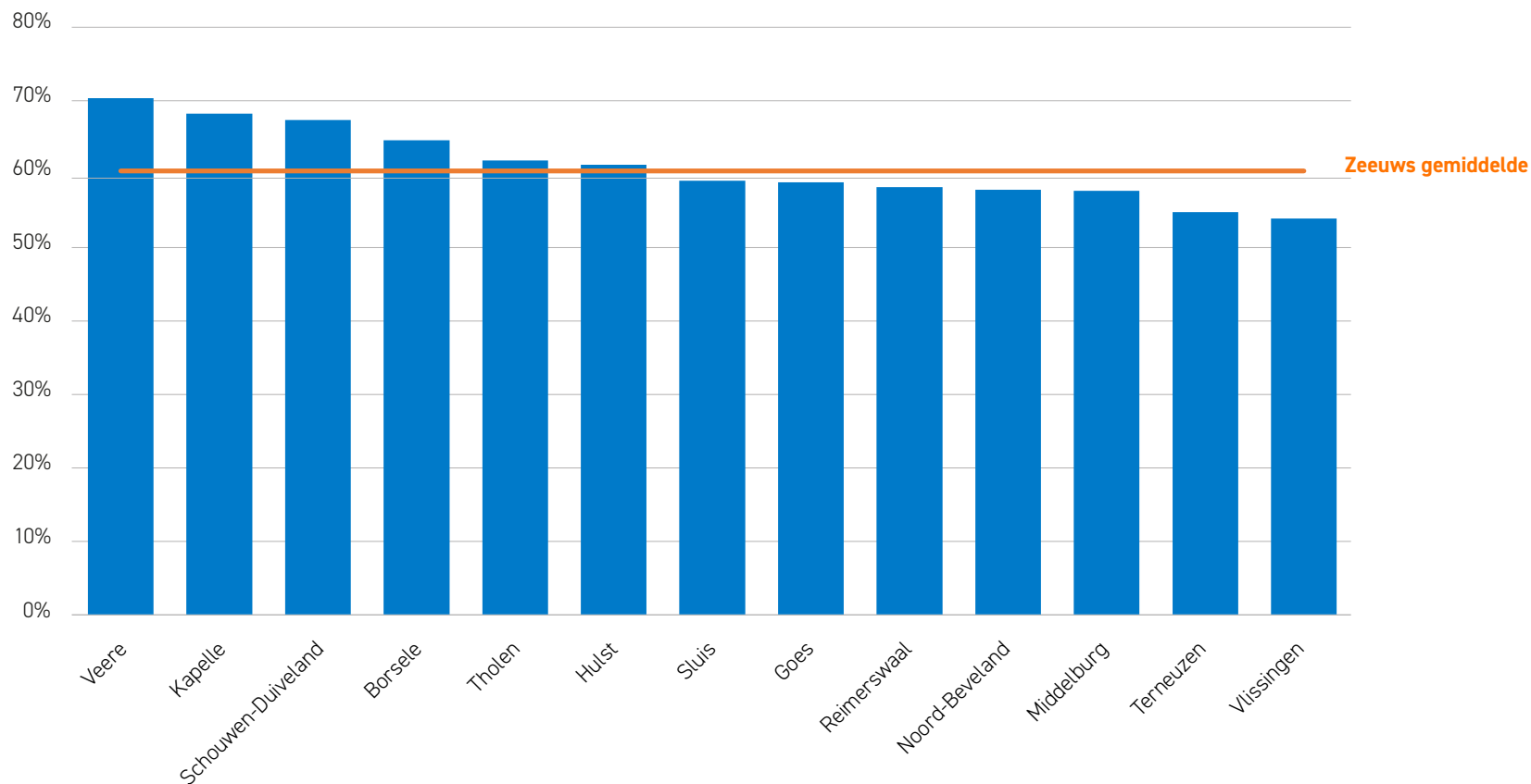
De politie en de rechtspraak krijgen het meeste vertrouwen. Ruim zeven op de tien inwoners in Zeeland zeggen redelijk veel of heel veel vertrouwen te hebben in deze twee instituties.⁴ Het vertrouwen in het gemeentebestuur en in het bestuur van de Provincie Zeeland ligt lager, maar nog steeds heeft een kleine meerderheid van de inwoners hier vertrouwen in (respectievelijk 53% en 57%).⁵ We zien in deze vormen van institutioneel vertrouwen geen verandering ten opzichte van 2021. Dit is een overeenkomstig beeld met de landelijke ontwikkelingen op het gebied van vertrouwen in deze instituties (CBS Statline, 2024).

---

⁴ Het vertrouwen in rechters en de politie ligt in Zeeland rond het landelijk gemiddelde.

⁵ Het CBS meet het vertrouwen in de gemeenteraad, wat niet één op één overeenkomt met het vertrouwen in het gemeentebestuur zoals wij dat meten. Het aandeel Nederlanders dat in 2024 vertrouwen had in de gemeenteraad (53 procent) is echter vrijwel gelijk aan het aandeel Zeeuwen dat vertrouwen heeft in het gemeentebestuur.

Figuur 3.5 Percentage inwoners dat het eens is met stelling dat de meeste mensen over het algemeen te vertrouwen zijn naar woongemeente. Gesorteerd van hoogste naar laagste percentage

Bron: Leven in Zeeland, 2025

Het vertrouwen in de Tweede Kamer is in Zeeland laag. Slechts 18 procent van de inwoners geeft aan vertrouwen te hebben in de Tweede Kamer; in 2021 was dit 32 procent. Deze sterke daling is ook landelijk zichtbaar, maar het vertrouwen in de Tweede Kamer ligt in Zeeland duidelijk lager dan het landelijk gemiddelde (CBS Statline, 2024).

Gemeente Veere: lager vertrouwen in eigen gemeente, hoger vertrouwen in provincie

Overall in Zeeland geven inwoners aan weinig vertrouwen te hebben in de Tweede Kamer, met nauwelijks verschillen tussen gemeenten. Voor het vertrouwen in het gemeentelijk en provinciaal bestuur zijn er wel verschillen tussen de Zeeuwse gemeenten. In de gemeenten Sluis en Vlissingen ligt het vertrouwen in het bestuur van de gemeente en het bestuur van de provincie onder het Zeeuwse gemiddelde. In Kapelle en op Tholen is het dit vertrouwen juist relatief hoog. In de gemeenten Borsele, Goes en Middelburg hebben relatief veel inwoners vertrouwen in het gemeentebestuur. Veere valt op, omdat inwoners daar minder vertrouwen hebben in de eigen gemeente, maar juist meer dan gemiddeld vertrouwen hebben in het bestuur van de Provincie.

Maatschappelijke participatie

Naast contact en vertrouwen hebben we inwoners ook gevraagd naar hun maatschappelijke participatie.

Meer inwoners geven mantelzorg, verenigingslidmaatschap en vrijwilligerswerk blijven gelijk

Uit de resultaten blijkt dat veel inwoners in Zeeland op één of meerdere manieren betrokken zijn bij hun omgeving. Drie op de tien inwoners doen vrijwilligerswerk. Dit aandeel is gelijk aan 2021. Vrijwilligerswerk wordt vooral gedaan bij sportverenigingen en kerkelijke of levensbeschouwelijke organisaties. Ook inzet bij maatschappelijke instellingen, zoals een school, zorginstelling of dierenopvang, wordt relatief vaak gedaan.

Drie op de tien inwoners (31%) geven aan geregeld mantelzorg te geven. Dit is een stijging ten opzichte van 2021, toen 26 procent mantelzorg gaf. Verder is de helft van de Zeeuwen lid van een vereniging. Dit aandeel is gelijk gebleven ten opzichte van 2021. De meeste leden zijn actief bij een sportvereniging, gevolgd door kerkelijke en levensbeschouwelijke verenigingen.

Meeste participatie in Veere en Borsele, minste in Terneuzen en Vlissingen

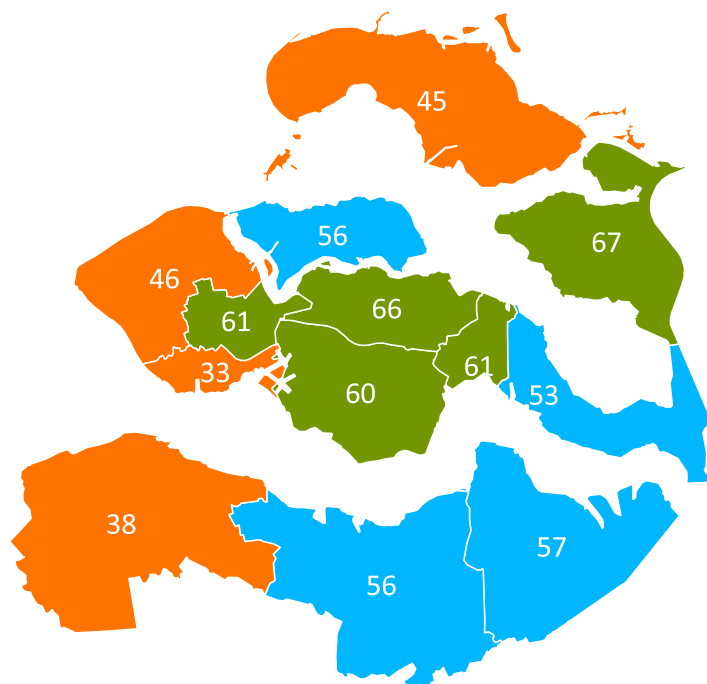
Kijken we op gemeenteniveau dan zien we dat de maatschappelijke participatie het hoogst is in de gemeenten Veere en Borsele. In deze gemeenten liggen zowel het aandeel vrijwilligers als het aandeel inwoners dat zegt lid te zijn van een vereniging boven het Zeeuwse gemiddelde.

In de gemeenten Terneuzen en Vlissingen ligt de maatschappelijke participatie het laagst. In deze gemeente is het aandeel vrijwilligers, mantelzorgers en leden van een vereniging lager dan in de rest van Zeeland.

Figuur 3.6 Percentage inwoners dat enige of veel vertrouwen heeft in (politieke) bestuur naar woongemeente

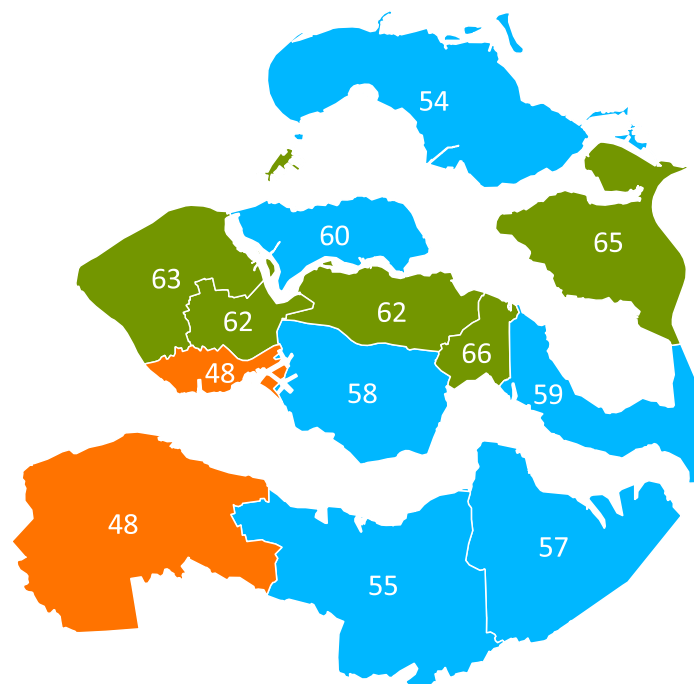
Bestuur van de gemeente

- Lager dan in andere gemeenten
- Gelijk aan gemiddelde (=53%)
- Hoger dan in andere gemeenten

Bestuur van de Provincie Zeeland

- Lager dan in andere gemeenten
- Gelijk aan gemiddelde (=57%)
- Hoger dan in andere gemeenten

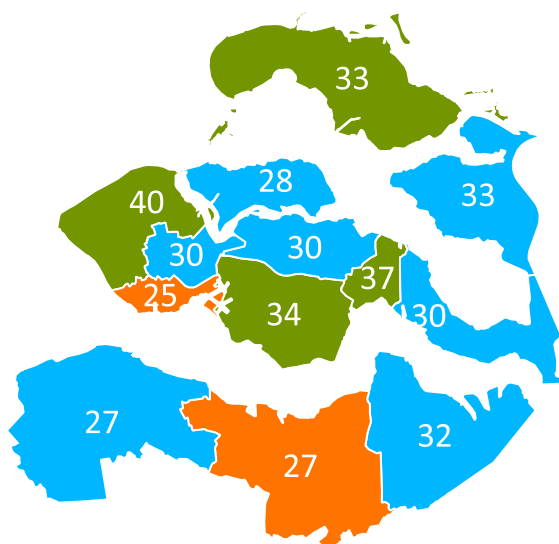

Bron: Leven in Zeeland, 2025

Doet momenteel vrijwilligerswerk

■ Gelijk aan gemiddelde (=30%)

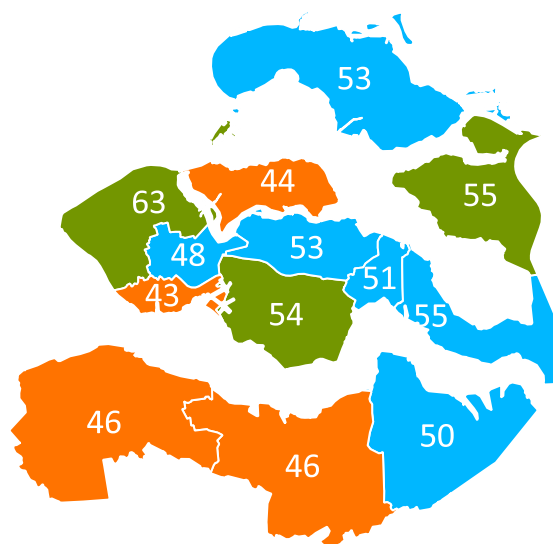
Hoger dan in andere gemeenten

Lager dan in andere gemeenten

■ Gelijk aan gemiddelde (=50%)

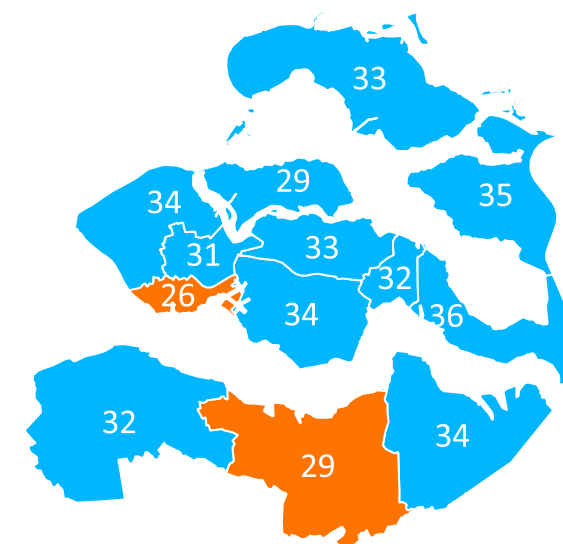
Hoger dan in andere gemeenten

Lager dan in andere gemeenten

■ Gelijk aan gemiddelde (=32%)

Hoger dan in andere gemeenten

13

Maatschappelijke participatie verschilt per leeftijd

De manier waarop inwoners deelnemen aan maatschappelijke activiteiten verschilt per leeftijdsgroep. Het percentage inwoners dat lid is van een vereniging is grotendeels vergelijkbaar tussen de verschillende leeftijden. Alleen ouderen (boven de 60 jaar) en jongere inwoners (onder de 30 jaar) zijn wat vaker lid. Mantelzorg wordt vooral gegeven door inwoners van 50 tot en met 70 jaar. Deelname aan vrijwilligerswerk varieert tussen de leeftijdsgroepen, met relatief veel deelnemers onder begin veertigers en inwoners ouder dan 65.

Leeftijd en/of generatie?

Een verschil tussen leeftijdsgroepen kan meerdere oorzaken hebben. Zo kan het verschil te maken hebben met leeftijd: naarmate mensen ouder worden, veranderen hun interesses en hun tijdsbesteding, wat invloed kan hebben op bijvoorbeeld hoe vaak zij deelnemen aan maatschappelijke activiteiten.

Ook kan het verschil te maken hebben met generatie. De periode waarin mensen zijn opgegroeid kan invloed hebben op gewoonten en opvattingen, waardoor sommige generaties mogelijk anders aankijken tegen maatschappelijke participatie.

Met de beschikbare gegevens is het niet mogelijk vast te stellen of de verschillen komen door het ouder worden en/of door het behoren tot een bepaalde generatie.

Bewonersinitiatief

Inwoners zijn ook gevraagd welke activiteiten zij in het afgelopen jaar hebben gedaan in de buurt, alleen of samen met burens. Deze vraag komt uit een landelijk onderzoek, waardoor we de Zeeuwse resultaten kunnen vergelijken met het landelijke beeld (zie tekstkader 'Vergelijking met bevindingen uit Geven in Nederland 2024').

Zeeuwen vaker actief in de buurt dan gemiddeld in Nederland

Uit de vergelijking met de landelijke cijfers blijkt dat inwoners van Zeeland op meerdere punten actiever zijn dan de gemiddelde Nederlander. Vooral bij bewonersinitiatieven die te maken hebben met omzien naar elkaar en gezamenlijke organisatie liggen de Zeeuwse cijfers hoger. Daarbij is het meest opvallend dat inwoners van Zeeland vaker aangeven dat zij:

- burens hebben geholpen met kleine klusjes (17% tegenover 7%),
- activiteiten hebben georganiseerd (10% tegenover 6%),
- samen zorg hebben geregeld of geholpen bij ziekte (10% tegenover <1%),
- toezicht hebben gehouden in de buurt (6% tegenover 3%).

Bij andere activiteiten zijn de verschillen kleiner. Zo is het aandeel inwoners dat heeft geholpen bij het onderhouden of aanleggen van groen vergelijkbaar met Nederland (5% tegenover 6% landelijk). Hetzelfde geldt voor het nemen van gezamenlijke energiemaatregelen (1% in zowel Zeeland als landelijk).

Tabel 3.1 Percentage inwoners dat zich het afgelopen jaar in onderling verband inzette voor de lokale gemeenschap. Gesorteerd van hoogste naar laagste percentage voor Zeeland

	Inwoners Zeeland	Inwoners Nederland
Geholpen bij kleine klusjes voor een buurtbewoner, zoals een ritje naar het ziekenhuis, onderhoud in huis of boodschappen doen.	17	7
Een activiteit georganiseerd, zoals een barbecue of een spelletjesmiddag.	10	6
Samen zorg regelen of elkaar helpen bij ziekte of gezondheidsproblemen.	10	<1
Samen met burens toezicht houden in de buurt.	6	3
Werk gedaan in een park, gemeenschappelijke tuin of andere openbare ruimte, zoals onderhoud plegen.	5	6
Geholpen met het beheren van een buurtrestaurant, buurthuis of andere (sociale) voorziening.	3	1
Meegedaan aan een actie om aandacht te vragen voor problemen in de buurt, zoals rommel op straat, discriminatie of ongezonde gewoontes.	3	1
Samen met burens energie besparen of duurzame energie inkopen.	1	1
Een bedrijf of winkel met een maatschappelijk doel opgezet of daarbij geholpen.	1	<1
Anders	1	n.v.t.

Bron: Leven in Zeeland (2025) en Geven in Nederland (2024)

Antwoordcategorie 'anders' niet meegenomen in het onderzoek 'Geven in Nederland'

Vergelijking met bevindingen uit Geven in Nederland 2024.

Geven in Nederland is een landelijk onderzoek dat elke twee jaar wordt uitgevoerd door de Vrije Universiteit Amsterdam (Bekkers et al., 2024). Het onderzoek brengt het geefgedrag en de maatschappelijke betrokkenheid van Nederlanders in kaart. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van twee groepen: een steekproef van huishoudens via onderzoeksbureau Verian en een landelijke steekproef van mensen van 15 jaar en ouder via het CBS. De gegevens worden verzameld via online vragenlijsten, telefonische interviews en persoonlijke gesprekken.

Wanneer we de Zeeuwse uitkomsten naast de resultaten van het landelijke onderzoek leggen, valt op dat de percentages over actief burgerschap in Zeeland wat hoger liggen. Dit kan deels komen doordat actief betrokken inwoners vaker deelnemen aan onderzoek. In Leven in Zeeland hebben we hier rekening mee proberen te houden door de data onder andere te wegen voor het aandeel vrijwilligers (Zie ook Onderzoeksverantwoording). Mogelijk is dit nog niet genoeg geweest om de oververtegenwoordiging van 'actieve inwoners' volledig te corrigeren. Tegelijkertijd past het patroon wel bij de landelijke bevinding dat inwoners van minder stedelijke gebieden over het algemeen actiever zijn in hun buurt dan inwoners van stedelijke gebieden. Dat zien we ook binnen Zeeland terug.

Eén op de vijf Zeeuwen bezoekt een inspraakavond

We hebben inwoners gevraagd of zij in het afgelopen jaar een vergadering of inspraakavond hebben bezocht van de gemeente(raad), wijk- of dorpsraad, woningbouwvereniging of een andere organisatie. In Zeeland heeft één op de vijf inwoners zo'n bijeenkomst bezocht. Landelijk ligt dit lager: 12 procent van de Nederlanders ging het afgelopen jaar naar een inspraakavond.

Grote lokale verschillen in initiatief en deelname

Net als bij maatschappelijke participatie valt de gemeente Veere op als het gaat om maatschappelijk initiatief. In Veere gaan relatief veel inwoners naar een inspraakavond en nemen zij vaak initiatief in de buurt. Met initiatief bedoelen we het organiseren van één of meerdere activiteiten in de buurt, alleen of samen met burens (zoals genoemd onder tabel 3.1).

Ook op Schouwen-Duiveland ligt het aandeel actieve inwoners boven het Zeeuwse gemiddelde. Middelburg valt juist op doordat inwoners daar minder vaak initiatief nemen. Daarnaast bezoeken inwoners van Terneuzen, Reimerswaal en Tholen minder vaak een inspraakavond dan gemiddeld in Zeeland.

Initiatief en deelname verschillen ook per leeftijdsgroep

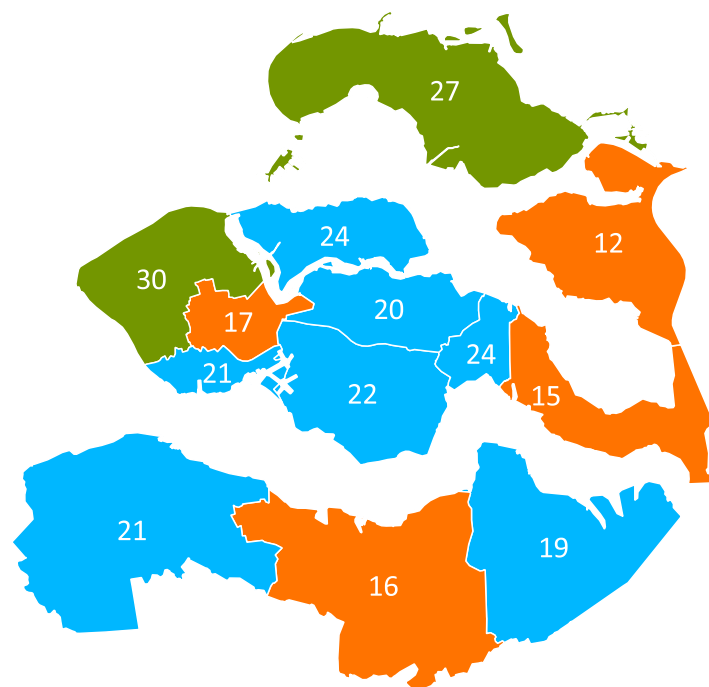
Naast verschillen tussen gemeenten zien we ook duidelijke verschillen tussen leeftijdsgroepen. Inwoners jonger dan 40 jaar nemen minder vaak initiatief in de buurt. Bij inwoners van 40 tot 75 jaar is het aandeel initiatiefnemers vergelijkbaar, tussen de 40 en 45 procent. Bij de oudste inwoners (rond 80 jaar en ouder) ligt dit aandeel weer lager.

Ook het bezoeken van een vergadering of inspraakavond verschilt tussen leeftijdsgroepen. Jongere inwoners (16-29 jaar) doen dit het minst. De deelname ligt hoger bij inwoners van middelbare en oudere leeftijd, met de hoogste waarden bij de groep tussen 60 en 75 jaar. Bij de 75-plussers is het aandeel weer lager, hoewel het hoger is dan bij de jongste inwoners.

Figuur 3.8 Percentage inwoners dat in de afgelopen 12 maanden actief was in de buurt

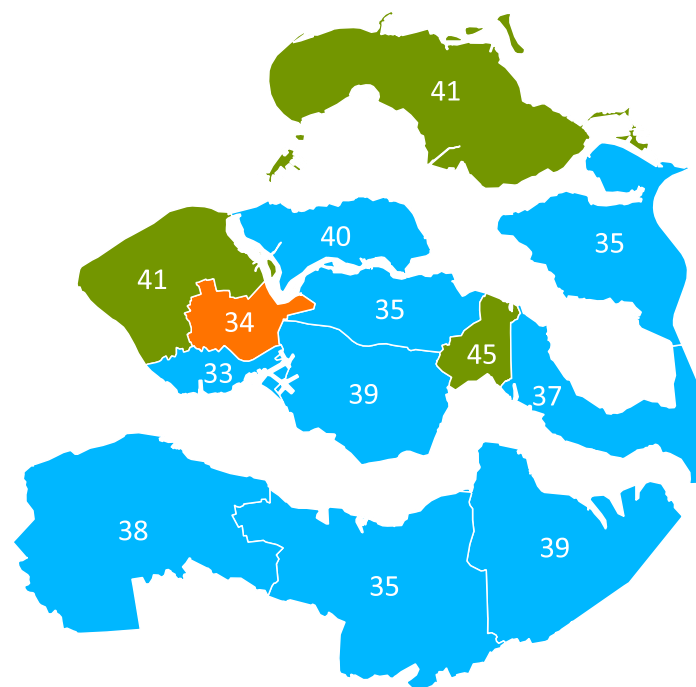
Bezoek vergadering / inspraakavond

- Lager dan in andere gemeenten
- Gelijk aan gemiddelde (=20%)
- Hoger dan in andere gemeenten

Inzet voor de lokale gemeenschap

- Lager dan in andere gemeenten
- Gelijk aan gemiddelde (=37%)
- Hoger dan in andere gemeenten

Bron: Leven in Zeeland, 2025

Conclusie

In dit venster is onderzocht hoe inwoners van Zeeland samenleven en meedoen. We hebben gekeken naar contact met anderen, verbondenheid met de woonomgeving, vertrouwen in mensen en instituties, en actieve deelname aan de samenleving.

Onze resultaten laten zien dat veel Zeeuwen actief meedoen en prettig samenleven in hun buurt. Het aandeel vrijwilligers en verenigingsleden ligt rond het landelijk gemiddelde. De zorggerelateerde participatie is relatief hoog: het aandeel mantelzorgers is bovengemiddeld, veel inwoners ondersteunen burens bij ziekte of gezondheidsproblemen, en sommigen hebben zorgafspraken binnen de buurt gemaakt. Verder is de sociale cohesie ten opzichte van 2021 toegenomen. Deze sterkere onderlinge betrokkenheid vertaalt zich echter niet automatisch in een grotere identificatie met de eigen wijk of kern; de verbondenheid met de woonomgeving is zelfs licht afgenomen in vergelijking met vier jaar geleden.

Naast deze algemene trends zien we duidelijke verschillen tussen gemeenten in meedoen en samenleven. In Veere is de maatschappelijke betrokkenheid hoog, terwijl inwoners van Vlissingen en Terneuzen minder vaak vrijwilligerswerk doen, mantelzorg verlenen en lid zijn van een vereniging. Ook voelen inwoners van gemeenten die grenzen aan andere provincies of aan België zich minder verbonden met Zeeland dan inwoners van de overige gemeenten.

Een punt van zorg blijft het relatief lage vertrouwen in de Tweede Kamer. Minder dan één op de vijf inwoners heeft hier vertrouwen in, en dit vertrouwen is de afgelopen jaren verder afgenomen. Wanneer deze dalende trend aanhoudt, kan dit het draagvlak en de acceptatie van landelijke beleidsbeslissingen beïnvloeden (zie Van der Meer & Den Ridder, 2025). Dit kan bijvoorbeeld spelen bij besluiten die de regio aangaan, zoals de zoektocht naar locaties voor nieuwe kerncentrales, maar geldt eveneens voor andere landelijke beslissingen met regionale impact. De overheid kan het vertrouwen versterken door betrouwbaar en rechtvaardig te handelen, inwoners gelijk te behandelen en actief contact te zoeken met groepen die zich minder gehoord voelen (Universiteit van Amsterdam, 2025).

Referenties

Bekkers, R., Koolen-Maas, S., Schuyt, T. & Ramaekers, M. (2024). *Geven in Nederland. Maatschappelijke betrokkenheid in kaart gebracht 2024*. Geraadpleegd op 12 december 2025 van <https://www.filantropischestudies.nl/geveninnederland/>

CBS Statline (2024). *Vertrouwen in mensen en in organisaties; persoonskenmerken*. Geraadpleegd op 29 januari 2026 van <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85533NED/table?dl=A5BF2>

Gemeente Borsele (2022). *Schakelen met raad en daad. Bestuursprogramma 2022-2026 gemeenteraad van Borsele*. Geraadpleegd op 13 januari 2026 van https://www.borsele.nl/sites/borsele/files/2022-06/Bestuursprogramma_raad_Borsele_2022_2026.pdf

Gemeente Hulst (2022). *Bestuursakkoord 2022 – 2026: op koers naar 2026*. Geraadpleegd op 11 januari 2026 van https://www.gemeentehulst.nl/de_Gemeente/College_van_B_W/Bestuursprogramma_2022_2026

Gemeente Tholen (2022). *'Samen leven, ruimte geven ....': beleidsprogramma 2022 2026*. Geraadpleegd op 11 januari 2026 van https://www.tholen.nl/fileadmin/tholen/Functioneel_Beheer/Documenten/Beleidsprogramma_2022-2026.pdf

Provincie Zeeland (2024). *Leefbaarheidsagenda 2024 – 2027. Werken aan Zeeuws welzijn*. Geraadpleegd op 16 januari 2026 van <https://www.zeeland.nl/sites/default/files/2024-09/Leefbaarheidsagenda%202024-2027%3B%20Werken%20aan%20Zeeuwse%20welzijn%20%28toegankelijk%29.pdf>

Universiteit van Amsterdam (2025). *Vertrouwen in de politiek. Wat is de oorzaak van het gebrek aan vertrouwen? En wat kunnen we eraan doen?* Geraadpleegd op 12 december 2025 van <https://www.uva.nl/nieuws-agenda/nieuws/features/vertrouwen-in-de-politiek.html>

Van der Meer, T. & Den Ridder, J. (2025). *Vertrouwen in de politiek. Factsheet Parlement & Wetenschap*. Geraadpleegd op 29 januari 2026 van <https://www.scp.nl/documenten/2025/09/26/kennisnotitie-vertrouwen-in-de-politiek>

ZVKK (2025). *Werkplan Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen*. Geraadpleegd op 15 december 2025 van <https://zvkk.nl/werkplan/>